

Powiatowy Międzyszkolny Ośrodek Sportowy im. Józefa Grudnia w Busku-Zdroju

Załącznik nr 2 do Zarządzenia nr 5/2024 Dyrektora PMOS z dnia 01.07.2024 r. w sprawie wprowadzenia Standardów Ochrony Małoletnich

Powiatowy Międzyszkolny Ośrodek Sportowy

(pieczęć szkoły/placówki)

im. Józefa Grudnia

ul. Kusocińskiego 3, 28-100 Busko-Zdrój

tel./fax 41 378-10-40

NIP 455-10-33-353

REGON 003670505

STANDARDY OCHRONY MAŁOLETNICH
w Powiatowym Międzyszkolnym Ośrodku Sportowym im.
Józefa Grudnia w Busku-Zdroju
w wersji skróconej przeznaczanej dla wychowanków
Ośrodka

STANDARDY OCHRONY MAŁOLETNICH

WPROWADZENIE

Krzywdzenie dzieci jest niepokojącym problemem, który coraz częściej występuje we współczesnym świecie. Z różnymi formami krzywdzenia macie również do czynienia w środowisku sobie najbliższym – w ośrodku i poza ośrodkiem. W tej sytuacji konieczna jest odpowiednia reakcja ośrodka.

Istotnym działaniem podejmowanym w naszym Ośrodku jest tworzenie warunków do skutecznej pomocy w sytuacjach dla Ciebie trudnych, w sytuacjach, w których możesz doznawać krzywdzenia bądź przemocy wobec siebie, a także w sytuacjach, kiedy jesteś świadkiem takich zachowań wobec Twoich koleżanek i kolegów.

Pamiętaj, iż:

- > Masz prawo do ochrony przed przemocą fizyczną, psychiczną i zaniedbaniem.
- > Prawo do ochrony przed przemocą oznacza, że bicie i poniżanie, krzywdzenie psychiczne, znęcanie się, okrutne i poniżające traktowanie są niedopuszczalne i karalne.
- > Nikt nie ma prawa Cię bić, prześladować, czy wykorzystywać w celach seksualnych.
- > Masz prawo do ochrony przed wszystkimi formami wykorzystywania seksualnego.
- > Nikt nie ma prawa angażować Cię w produkcję narkotyków i handel nimi ani zmuszać czy namawiać do ich zażywania. Policja, nauczyciele i inne służby mają za zadanie chronić Cię przed dostępem do nich.
- > Masz prawo do życia bez wyzyskiwania i wykorzystywania, nikt nie może siłą zmuszać Ciebie do zrobienia czegoś złego.
- > Masz prawo do życia bez przemocy i poniżania. Nikt nie może Cię bić ani znęcać się nad Tobą w inny sposób.
- > Masz też prawo do szukania wszelkiej pomocy zawsze, gdy jesteś krzywdzony.

Jednym z najważniejszych działań Ośrodka jest chronienie Ciebie przed różnymi formami przemocy, przeciwdziałanie wszelkiej dyskryminacji oraz budowanie w Ośrodku bezpiecznego i przyjaznego środowiska. Dla zapewnienia Twojego bezpieczeństwa Ośrodek wypracował bardzo ważny dokument - Standardy ochrony małoletnich. Jest on wyrazem troski o Twoją ochronę w sytuacjach, w których czujesz się skrzywdzony. Troskę tę rozumiemy jako szczególną dbałość o Twoją godność oraz o Twoje dobro fizyczne i psychiczne.

Do opracowania Standardów ochrony małoletnich Ośrodek został zobowiązany przez państwo. Uznano, bowiem za pilną potrzebę wprowadzenie systemowego rozwiązania ochrony małoletnich (osób do 18 roku życia) przed przemocą fizyczną, w tym seksualną, przemocą psychiczną, materialną czy - coraz powszechniejszą - cyberprzemocą. W naszym Ośrodku obowiązują Standardy ochrony małoletnich w wersji pełnej oraz w wersji skróconej przeznaczonej właśnie dla Ciebie. Wersja „pełna” jest dostępna w sekretariacie ośrodka. Wersja „skrócona” jest ogólnie dostępna ze względu na jej opublikowanie na stronie <https://pmos.busko.pl>. Dokument w wersji skróconej został skonstruowany, jako zbiór zasad i procedur postępowania, z których możesz skorzystać w sytuacjach zagrożenia Twojego bezpieczeństwa lub podejrzenia czy przypuszczenia, że takie sytuacje Ci zagrażają.

STANDARDY OCHRONY MAŁOLETNICH

Standardy ochrony małoletnich określają:

1. Główne kierunki działań Ośrodka na rzecz Twojej ochrony;
2. Przyjęte w Ośrodku zasady i normy postępowania pracowników jednostki i małoletnich wychowanków, dotyczące w szczególności:
 - a) bezpiecznych relacji pracowników Ośrodka z wychowankami;
 - b) bezpiecznych relacji między wychowankami;
 - c) korzystania z urządzeń elektronicznych z dostępem do Internetu;
 - d) ochrony przed zagrożeniami z sieci.
3. Procedury interwencji - czyli sposoby Twojego postępowania i postępowania pracowników Ośrodka w sytuacjach, w których poczujesz się krzywdzony oraz działania ośrodka zabezpieczające Ciebie przed krzywdzeniem i jego skutkami.

Bardzo ważna jest znajomość i przestrzeganie Standardów przez wszystkich członków społeczności ośrodka, dlatego prosimy o zapoznanie się z treścią zamieszczoną poniżej i stosowanie procedur z niej wynikających.

Prosimy Cię pamiętać, aby przebywając w Ośrodku:

- > Zachowywać się z kulturą.
- > Szanować innych w tym swoich rówieśników.
- > Przestrzegać obowiązujących zasad i reguł porządkowych.
- > Wykonywać polecenia naszego Personelu.

Chcemy abyś wiedział:

Jeżeli spotkało Cię w domu, albo w naszym Ośrodku, coś, czego nie akceptujesz, coś co Cię niepokoi, martwi, smuci, albo ktoś Cię skrzywdził lub zachował w sposób nieodpowiedni, albo w sposób, którego nie akceptujesz, śmiało możesz nam o tym powiedzieć i poprosić o pomoc każdego z nauczycieli naszego Ośrodka. Postaramy się rozwiązać ten problem w taki sposób, abyś był bezpieczny.

Przemoc fizyczna

- > To przemoc, w wyniku której doznajesz faktycznej fizycznej krzywdy lub jesteś nią potencjalnie zagrożony.
- > Krzywda ta następuje w wyniku działania bądź zaniechania działania ze strony rodzica lub innej osoby odpowiedzialnej za dziecko.
- > Może być czynnością powtarzalną lub jednorazową.
- > To bicie, szarpanie, popychanie, rzucanie przedmiotami, kopanie dziecka, potrząsanie nim lub rzucanie, drapanie, szczypanie, gryzienie, ciągnięcie za włosy/uszy, zmuszanie do przebywania w niewygodnej pozycji, przypalanie, poparzenie lub zmuszanie do zjedzenia/połknięcia czegoś.

Przemoc może przybierać różne formy:

Przemoc emocjonalna

- > Przewlekła, nie fizyczna, szkodliwa interakcja pomiędzy dzieckiem, a opiekunem, obejmująca zarówno działania, jak i zaniechania.

STANDARDY OCHRONY MAŁOLETNICH

- > Zaliczamy do niej m.in.: niedostępność emocjonalną, ignorowanie potrzeb emocjonalnych dziecka, relację z dzieckiem opartą na wrogości, obwinianie, oczernianie, odrzucanie, upokarzanie, straszenie, przypisywanie negatywnych cech dziecku, nieodpowiednie rozwojowo lub niekonsekwentne interakcje z dzieckiem, niedostrzeganie lub nieuznawanie indywidualności dziecka i granic psychicznych pomiędzy rodzicem/opiekunem a dzieckiem.
- > Przemocą jest także nieodpowiednia socjalizacja, demoralizacja, a także sytuacja, gdy dziecko jest świadkiem przemocy.

Przemoc seksualna

- > Każda czynność seksualna podejmowana z dzieckiem poniżej 15 roku życia.
- > Włączanie dziecka w aktywność seksualną: którą nie jest ono w stanie w pełni zrozumieć i udzielić na nią świadomej zgody, i/lub na którą nie jest dojrzałe rozwojowo i nie może zgodzić się w ważny prawnie sposób, i/lub która jest niezgodna z normami prawnymi lub obyczajowymi danego społeczeństwa.
- > Aktywność seksualna między dzieckiem a dorosłym lub dzieckiem a innym dzieckiem, jeśli te osoby ze względu na wiek bądź stopień rozwoju pozostają w relacji opieki, zależności, władzy.
- > Kontakt fizyczny (dotykanie intymnych części ciała, penetracja).
- > Bez kontaktu fizycznego — ekshibicjonizm, wszelkie formy werbalnego molestowania i skłaniania do kontaktu z treściami pornograficznymi, grooming (uwodzenie w Internecie w celu nawiązania kontaktu).
- > Komercyjne kontakty seksualne z dzieckiem (wyzyskiwanie seksualne dziecka), gdy w zamian za udział w czynnościach seksualnych dziecko otrzymuje korzyść lub obietnicę korzyści.

Zaniedbanie

- > Niezaspokajanie podstawowych potrzeb dziecka i/lub nierespektowanie jego podstawowych praw przez rodziców, opiekunów, lub inne osoby zobowiązane do opieki, wychowania i ochrony dziecka. Obejmuje zarówno pojedyncze sytuacje, jak i schemat funkcjonowania, w którym rodzic/opiekun nie zapewnia odpowiednich warunków rozwoju i dobrostanu dziecka.
- > Może to dotyczyć takich obszarów jak: zdrowie, edukacja, rozwój emocjonalny, odżywianie, schronienie i bezpieczne warunki życia.

CZĘŚĆ I

ZASADY BEZPIECZNYCH RELACJI PRACOWNIKÓW OŚRODKA Z WYCHOWANKAMI

Zasady ogólne:

1. Personel dba o bezpieczeństwo wychowanków podczas pobytu w Ośrodku wspiera wychowanków w pokonywaniu trudności, uwzględniając ich umiejętności rozwojowe oraz możliwości wynikające z niepełnosprawności i specjalnych potrzeb edukacyjnych.
2. Nauczyciele podejmują wobec wychowanków działania wychowawcze, mające na celu kształtowanie prawidłowych postaw - wyrażanie emocji w sposób niekrzywdzący innych, niwelowanie zachowań agresywnych, promowanie zasad dobrego wychowania.
3. Zasady bezpiecznych relacji personelu z wychowankami obowiązują wszystkich.

STANDARDY OCHRONY MAŁOLETNICH

> Obszar: Zakaz stosowania przez pracowników jakiejkolwiek formy przemocy wobec wychowanka, w tym nawiązywania relacji o charakterze seksualnym

Pracownicy Ośrodka

1. Nie łamią obowiązującego prawa, ustalonych norm i zasad. Wszyscy uczniowie są przez nich traktowani sprawiedliwie. Pracownicy Ośrodka nie dzielą wychowanków i nie dyskryminują (ze względu na pochodzenie, poczucie tożsamości, wiek, płeć, status materialny, wygląd zewnętrzny, wiedzę i umiejętności).
2. Nie wykorzystują wobec wychowanków relacji władzy lub przewagi fizycznej (zastraszanie, przymuszanie, groźby).
3. Nie stosują żadnej formy przemocy fizycznej wobec wychowanków, np.: zabieranie rzeczy, niszczenie rzeczy, bicie, popychanie, szturchanie, ograniczenie swobody ruchu, bicie przedmiotami, wykręcanie rąk.
4. Nie stosują żadnej formy przemocy psychicznej wobec wychowanków, np. takiej jak:
 - a) izolowanie, pomijanie, obniżanie statusu wychowanka w grupie,
 - b) stygmatyzowanie wychowanków z powodu ich zdrowia, osiągnięć edukacyjnych, wyglądu, orientacji seksualnej, światopoglądu czy sytuacji majątkowej,
 - c) wyszydzanie wychowanków, wyśmiewanie, ośmieszanie, poniżanie, wyzywanie, grożenie,
 - d) zastraszanie wychowanków, obrażanie ich godności, stosowanie kar niewspółmiernych do win,
 - e) agresywne wypowiedzi, komentarze i ataki na czatach, komunikatorach i forach internetowych,
 - f) umieszczanie obraźliwych, ośmieszających wychowanków rysunków, zdjęć i filmów;
 - g) rozpowszechnianie wszelkich nieprawdziwych, poniżających wychowanków materiałów.
5. Nie stosują naruszających godność wychowanków wypowiedzi o podtekście seksualnym, nie nawiązują w wypowiedziach do aktywności bądź atrakcyjności seksualnej, w tym:
 - a) nie czynią komentarzy na temat ciała/wyglądu/ubioru z podtekstem seksualnym,
 - b) nie stosują dyskryminujących komentarzy odnoszących się do płci,
 - c) nie stosują wulgarnych lub niestosownych dowcipów i żartów,
 - d) nie piszą do wychowanków wulgarnych lub dwuznacznych smsów, e-maili,
 - e) nie publikują żadnych prywatnych zdjęć ani innych informacji o wychowankach i ich rodzinach w osobistych mediach społecznościowych, bez zgody zainteresowanych stron,
 - f) nie wdają się w prywatne rozmowy wychowanków w mediach społecznościowych, nie zamieszczają komentarzy i nie udostępniają zdjęć, w jakimkolwiek podtekście lub kontekście, które mogłyby wychowankom wyrządzić krzywdę.
6. Nie naruszają nietykalności osobistej wychowanków.
7. Nie zachowują się wobec wychowanków w sposób poufaty, dwuznaczny.
8. Nie zmuszają wychowanków do odbycia jakiejkolwiek aktywności o charakterze seksualnym.
9. Nie prowokują nieodpowiednich kontaktów z wychowankami.
10. Informują wychowanków, że jeśli czują się niekomfortowo w jakiejś sytuacji, wobec konkretnego zachowania czy słów wychowanków, mogą o tym powiedzieć wskazanej osobie i mogą oczekiwać odpowiedniej reakcji lub pomocy.
11. Przy każdej rozmowie o charakterze indywidualnym, na życzenie wychowanka zapewniają obecność innej osoby dorosłej lub na życzenie dziecka - innego dziecka.
12. Stale nadzorują wychowanków, każdorazowo upewniając się, że warunki organizowanych przez Ośrodek rozgrywek i meczów wyjazdowych są bezpieczne.

> Obszar: Kontakt pracowników Ośrodka z małoletnimi

Zasady nawiązywania kontaktu z małoletnimi w godzinach pracy, za pomocą kanałów służbowych oraz w celach edukacyjnych lub wychowawczych

1. Kontaktując się z wychowankami, pracownicy traktują ich podmiotowo.
2. Kontakt pracowników z wychowankami nigdy nie może być niejawnym bądź ukrywany, nie może wiązać się z jakąkolwiek gratyfikacją ani wynikać z relacji władzy.
3. Co do zasady kontakt z wychowankami powinien odbywać się wyłącznie w godzinach pracy i dotyczyć celów mieszczących się w zakresie obowiązków personelu.
4. Pracownicy nie zapraszają wychowanków do swojego miejsca zamieszkania, nie spotykają się z nimi prywatnie poza godzinami pracy.
5. Pracownicy nie nawiązują kontaktów z wychowankami poprzez przyjmowanie bądź wysyłanie do nich zaproszeń w mediach społecznościowych. Nie kontaktują się z nimi poprzez prywatne kanały komunikacji (prywatny telefon, e-mail, komunikatory, profile w mediach społecznościowych).
6. Jeśli zachodzi taka konieczność, właściwą formą komunikacji z wychowankami poza godzinami pracy są kanały służbowe (e-mail, telefon służbowy, dziennik elektroniczny).
7. Utrzymywanie relacji towarzyskich lub rodzinnych, (jeśli wychowankowie i rodzice/opiekunowie wychowanków są osobami bliskimi dla pracownika) wymaga zachowania poufności wszystkich informacji dotyczących innych dzieci, ich rodziców/opiekunów.

CZĘŚĆ II

**ZASADY BEZPIECZNYCH RELACJI MIĘDZY WYCHOWANKAMI W OŚRODKU.
ZACHOWANIA NIEDOZWOLONE**

2.1 Zasady bezpiecznych relacji między małoletnimi

1. Wychowankowie mają prawo do przebywania w bezpiecznym. Nauczyciele i personel Ośrodka chronią wychowanków i zapewniają im bezpieczeństwo.
2. Wychowankowie mają obowiązek przestrzegania zasad i norm zachowania określonych w statucie Ośrodka.
3. Wychowankowie uznają prawo innych wychowanków do odmienności i zachowania tożsamości ze względu na: pochodzenie etniczne, geograficzne, narodowe, religię, status ekonomiczny, cechy rodzinne, wiek, płeć, orientację seksualną, cechy fizyczne, niepełnosprawność. Nie naruszają praw innych wychowanków - nikogo nie dyskryminują ze względu na jakąkolwiek odmienną.
4. Zachowanie i postępowanie wychowanków wobec kolegów nie narusza ich poczucia godności osobistej. Wychowankowie są zobowiązani do respektowania praw i wolności osobistych swoich kolegów i koleżanek, ich prawa do własnego zdania, do poszukiwań i popełniania błędów, do własnych poglądów, wyglądu i zachowania - w ramach społecznie przyjętych norm i wartości.
5. Kontakty między wychowankami cechuje zachowanie przez nich wysokiej kultury osobistej, np. używanie zwrotów grzecznościowych typu *proszę, dziękuję, przepraszam*; uprzejmość; życzliwość; poprawny, wolny od wulgaryzmów język; kontrola swojego zachowania i emocji; wyrażanie sądów i opinii w spokojny sposób, który nikogo nie obraża i nie krzywdzi.
6. Wychowankowie budują wzajemne relacje poprzez niwelowanie konkurencyjności między sobą w różnych obszarach życia, wzajemne zrozumienie oraz konstruktywne, bez użycia siły rozwiązywanie problemów i konfliktów między sobą. Akceptują i szanują siebie nawzajem.

STANDARDY OCHRONY MAŁOLETNICH

7. Wychowankowie okazują zrozumienie dla trudności i problemów kolegów i oferują im pomoc. Nie kpią, nie szydzą z ich słabości, nie wyśmiewają ich, nie krytykują.
8. W kontaktach między sobą wychowankowie nie zachowują się prowokacyjnie i konkurencyjnie. Nie powinni również mieć poczucia zagrożenia czy odczuwać wrogości ze strony kolegów.
9. Wychowankowie mają prawo do własnych poglądów, ocen i spojrzenia na świat oraz wyrażania ich, pod warunkiem, że sposób ich wyrażania wolny jest od agresji przemocy oraz nikomu nie wyrządza krzywdy.
10. Bez względu na powód, agresja i przemoc fizyczna, słowna lub psychiczna wśród wychowanków nigdy nie może być przez nich akceptowana lub usprawiedliwiona. Wychowankowie nie mają prawa stosować z jakiegokolwiek powodu słownej, fizycznej i psychicznej agresji i przemocy wobec innych wychowanków.
11. Wychowankowie mają obowiązek przeciwstawiania się wszelkim przejawom brutalności i wulgarności oraz informowania pracowników Ośrodka o zaistniałych zagrożeniach.
12. Jeśli wychowanek jest świadkiem stosowania przez innego wychowanka/ wychowanków jakiegokolwiek formy agresji lub przemocy, ma obowiązek reagowania na nią, np. pomaga ofierze, szuka pomocy dla ofiary u osoby dorosłej (zgodnie z obowiązującymi w szkole procedurami).
13. Wszyscy wychowankowie zapoznawani są z obowiązującymi w ośrodku procedurami bezpieczeństwa - wiedzą, jak zachowywać się w sytuacjach, które zagrażają ich bezpieczeństwu lub bezpieczeństwa innych uczniów, gdzie i do kogo dorosłego mogą się w szkole zwrócić o pomoc.
14. Jeśli wychowanek stał się ofiarą agresji lub przemocy, może uzyskać w ośrodku pomoc, zgodnie z obowiązującymi w niej procedurami.

2.2. Niedozwolone zachowania uczniów w szkole

1. Stosowanie agresji i przemocy wobec wychowanków/innych osób:
 - a) agresji i przemocy fizycznej w różnych formach, np.:
 - bicie/uderzenie/popychanie/kopanie/opluwanie;
 - wymuszenia;
 - napastowanie seksualne;
 - nadużywanie swojej przewagi nad inną osobą;
 - fizyczne zaczepki;
 - zmuszanie innej osoby do podejmowania niewłaściwych działań;
 - rzucanie w kogoś przedmiotami;
 - b) agresji i przemocy słownej w różnych formach, np.:
 - obelgi, wyzwiska;
 - wyśmiewanie, drwienie, szydzenie z ofiary;
 - bezpośrednie obrażanie ofiary;
 - plotki i obraźliwe żarty, przedrzeźnianie ofiary f groźby;
 - c) agresji i przemocy psychicznej w różnych formach, np.:
 - poniżanie;
 - wykluczanie/izolacja/milczenie/manipulowanie;
 - pisanie na ścianach (np. w toalecie lub na korytarzu);

STANDARDY OCHRONY MAŁOLETNICH

- wulgarne gesty;
 - śledzenie/szpiegowanie;
 - obraźliwe SMS-y i MMS-y;
 - wiadomości na forach internetowych lub tzw. pokojach do czatowania;
 - telefony i e-maile zawierające groźby, poniżające, wulgarne, zastraszające;
 - niszczenie/zabieranie rzeczy należących do ofiary;
 - straszenie; szantażowanie.
2. Stwarzanie niebezpiecznych sytuacji w Ośrodku lub na zajęciach, np. przynoszenie do ośrodka ostrych narzędzi, innych niebezpiecznych przedmiotów i substancji (środków pirotechnicznych, łańcuchów, noży, zapalniczek), używanie ognia na terenie szkoły.
 3. Nieuzasadnione, bez zgody nauczyciela opuszczanie sali lekcyjnej. Wagarowanie. Wyjście bez zezwolenia poza teren Ośrodka w trakcie zajęć.
 4. Celowe nieprzestrzeganie zasad bezpieczeństwa podczas zajęć organizowanych w Ośrodku. Celowe zachowania zagrażające zdrowiu bądź życiu.
 5. Niewłaściwe zachowanie podczas zawodów, np. przebywanie w miejscach niedozwolonych, bieganie, itp.
 6. Uleganie nałogom, np. palenie papierosów, picie alkoholu.
 7. Rozprowadzanie i stosowanie narkotyków/ środków odurzających.
 8. Niestosowne odzywanie się do kolegów lub innych osób w ośrodku lub poza nim.
 9. Używanie wulgaryzmów w ośrodku i poza nim.
 10. Celowe niszczenie lub nieszanowanie własności innych osób oraz własności ośrodka.
 11. Kradzież/ przywłaszczenie własności kolegów lub innych osób oraz własności ośrodka.
 12. Wyłudzenie pieniędzy lub innych rzeczy od wychowanków.
 13. Wyśługiwanie się innymi wychowankami w zamian za korzyści materialne.
 14. Rozwiązywanie w sposób siłowy konfliktów z kolegami. Udział w bójce.
 15. Szykanowanie wychowanków lub innych osób w ośrodku z powodu odmienności przekonań, religii, światopoglądu, płci, poczucia tożsamości, pochodzenia, statusu ekonomicznego i społecznego, niepełnosprawności, wyglądu.
 16. Niereagowanie na niewłaściwe zachowania kolegów (bicie, wyzywanie, dokuczanie).
 17. Znęcanie się (współudział w znęcaniu się nad kolegami, zorganizowana przemoc, zastraszanie).
 18. Aroganckie/niegrzeczne zachowanie wobec kolegów, wulgaryzmy. Kłamanie, oszukiwanie kolegów/ innych osób w ośrodku.
 19. Fotografowanie lub filmowanie zdarzeń z udziałem innych wychowanków / osób bez ich zgody.
 20. Upublicznianie materiałów i fotografii bez zgody obecnych na nich osób.
 21. Stosowanie wobec innych wychowanków/ innych osób różnych form cyberprzemocy.

> Obszar: Korzystanie przez małoletnich z urządzeń elektronicznych z dostępem do Internetu

Zasady korzystania z telefonów komórkowych oraz innych urządzeń elektronicznych z dostępem do Internetu

1. Wychowanek ma prawo korzystać na terenie ośrodka z telefonu komórkowego oraz innych urządzeń elektronicznych zgodnie z ustalonymi w ośrodku zasadami.
2. Wychowankowie przynoszą do Ośrodka telefony komórkowe oraz inny sprzęt elektroniczny na własną odpowiedzialność, za zgodą rodziców.
3. Ośrodek nie ponosi odpowiedzialności za zaginięcie lub zniszczenie czy kradzież sprzętu przynieszonego przez uczniów.
4. Wychowankowie nie mogą korzystać w celach prywatnych z telefonu komórkowego oraz innych urządzeń elektronicznych z dostępem do Internetu podczas zajęć pozalekcyjnych organizowanych na terenie ośrodka.
5. Jeśli wychowanek czeka na ważną informację (połączenie, SMS, etc.) ma obowiązek poinformować o tym fakcie nauczyciela przed zajęciami, poprosić o pozwolenie na skorzystanie z telefonu i ustalić sposób odebrania tej wiadomości. Dotyczy to także sytuacji, gdy wystąpiła pilna potrzeba skontaktowania się, np. z rodzicami lub w innej ważnej sprawie.
6. Na terenie Ośrodka zakazuje się uczniom filmowania, fotografowania oraz utrwalania dźwięku na jakichkolwiek nośnikach cyfrowych. Nie dotyczy to wydarzeń publicznych odbywających się w ośrodku.
7. W szczególnych przypadkach nagrywanie zajęć pozalekcyjnych oraz utrwalanie ich w jakikolwiek sposób możliwe jest wyłącznie po uzyskaniu zgody nauczyciela prowadzącego zajęcia edukacyjne lub dyrektora Ośrodka.
8. Nagrywanie dźwięku i obrazu za pomocą telefonu lub innych urządzeń jest możliwe jedynie za zgodą osoby nagrywanej lub fotografowanej. Niedopuszczalne jest nagrywanie lub fotografowanie sytuacji niezgodnych z powszechnie przyjętymi normami etycznymi i społecznymi oraz przesyłanie treści obrażających inne osoby.

> Obszar: Ochrona małoletnich przed treściami szkodliwymi i zagrożeniami z sieci

Zasady ochrony małoletnich przed treściami szkodliwymi i zagrożeniami z sieci

1. Ośrodek ma obowiązek podejmować działania zabezpieczające dzieci przed łatwym dostępem do tych treści z sieci, które mogą zagrażać ich prawidłowemu rozwojowi.
2. Pod pojęciem „treści szkodliwe i zagrożenia z sieci” rozumiane są:
 - a) treści szkodliwe, niedozwolone, nielegalne i niebezpieczne dla zdrowia (pornografia, treści obrazujące przemoc, promujące działania szkodliwe dla zdrowia i życia dzieci, popularyzujące ideologię faszystowską i działalność niezgodną z prawem, nawołujące do samookaleczeń i samobójstw, korzystania z narkotyków),
 - b) treści stwarzające niebezpieczeństwo werbunku dzieci do organizacji nielegalnych i terrorystycznych,
 - c) różne formy cyberprzemocy, np. nękanie, straszenie, szantażowanie z użyciem sieci, publikowanie lub rozsyłanie ośmieszających, kompromitujących informacji, zdjęć, filmów z użyciem sieci oraz podszywanie się w sieci pod kogoś wbrew jego woli.

STANDARDY OCHRONY MAŁOLETNICH

>Obszar: Ochrona prywatności małoletniego

Zasady ochrony wizerunku małoletnich

1. Ośrodek uznając prawo dziecka do prywatności i ochrony dóbr osobistych, zapewnia ochronę wizerunku dziecka, zgodnie z obowiązującym prawem.
2. Upublicznianie wizerunku dziecka do 16 roku życia, utrwalonego w jakiegokolwiek formie (fotografia, nagranie audio-wideo) wymaga wyrażenia zgody osoby sprawującej władzę rodzicielską lub opiekę nad dzieckiem.
3. Ochrona wizerunku małoletnich utrwalanych przez kamery monitoringu odbywa się na zasadach określonych w Regulaminie monitoringu.

Zasady ochrony danych osobowych małoletnich

1. W Ośrodku opracowano zasady przetwarzania danych osobowych oraz zasady zachowania bezpieczeństwa przetwarzania.
2. Dyrektor Ośrodka wdrożył odpowiednie środki techniczne i organizacyjne w celu zapewnienia bezpieczeństwa przetwarzania danych osobowych.
3. Dane osobowe małoletnich udostępniane są wyłącznie podmiotom uprawnionym do ich uzyskania.

CZĘŚĆ III

ZASADY TWOJEGO POSTĘPOWANIA W SYTUACJI W KTÓREJ DOZNAJESZ KRZYWDY

(procedury interwencyjne w Ośrodku)

Rodzaj krzywdy

Znęcanie się, przemoc fizyczna, słowna, psychiczna stosowane wobec małoletniego

Opis sytuacji:

Ktoś przez DŁUŻSZY CZAS stosuje wobec Ciebie przemoc lub jest agresywny, nęka Cię w różny sposób, znęca się nad Tobą, np. stosuje:

Przemoc fizyczną:

atak, napastowanie seksualne, nadużywanie swojej przewagi nad inną osobą, fizyczne zaczepki lub dokuczanie, zmuszanie innej osoby do robienia nieprzyjemnych rzeczy, rzucanie w kogoś przedmiotami.

Przemoc słowną:

obelgi, bezpośrednie obrażanie ofiary, plotki i obraźliwe żarty, groźby. Przemoc słowna może być także wymierzona w rodzinę i w przyjaciół ofiary po to, aby jeszcze bardziej jej dokuczyć.

Przemoc psychiczną:

poniżanie, wykluczanie/izolacja/milczenie, obraźliwe pisanie na ścianach (np. w toalecie lub na korytarzu), wulgarne gesty, śledzenie/szpiegowanie, obraźliwe SMS-y i MMS-y, wiadomości na forach internetowych lub tzw. „pokojach do czatowania” (które z reguły są anonimowe w odróżnieniu od SMS-ów, pochodzących z konkretnych telefonów); telefony i e-maile (zawierające groźby, poniżające, wulgarne, zastraszające); niszczenie rzeczy należących do ofiary; straszenie; gapienie się; szantażowanie.

Ścieżka Twojego postępowania

1. Jeśli nie czujesz się bezpiecznie, powiedz o tym nauczycielowi.. Przedstaw mu sytuację, jeśli masz świadków przemocy stosowanej wobec Ciebie, poinformuj o tym swojego nauczyciela. Poproś o reakcję, wsparcie i pomoc. Poinformuj także rodziców o tym, co Cię spotyka.
2. Nauczyciel, do którego się zgłosiłeś, podejmie działania, mające na celu wyjaśnienie zaistniałej sytuacji. Działania te może podjąć we współpracy z rodzicami, jeśli wyrażą oni wolę uczestniczenia w postępowaniu wyjaśniającym.
3. Po wyjaśnieniu okoliczności i ustaleniu rodzaju zachowań przemocowych wobec Ciebie, wysłuchaniu wyjaśnień sprawcy/sprawców przemocy, wychowawca podejmie stosowne, zgodne ze statutem ośrodka, działania.
4. Jeśli będziesz potrzebować dodatkowego wsparcia emocjonalnego - poproś o rozmowę z dyrektorem lub innym nauczycielem, któremu ufasz.
5. Jeśli sytuacja nie ulegnie zmianie i w dalszym ciągu ktoś będzie się nad Tobą znęcał, ponownie poinformuj o tym wychowawcę oraz swoich rodziców. Wspólnie z nauczycielem i rodzicami możesz też przedstawić sprawę dyrektorowi Ośrodka, który zastosuje kolejne, przewidziane prawem, konsekwencje wobec sprawcy/sprawców przemocy.
6. W przypadku poważnego naruszenia nietykalności osobistej dyrektor Ośrodka zgłasza sprawę agresji fizycznej na policję w celu wyciągnięcia konsekwencji prawnych wobec agresora.
7. W przypadku ciągłego, uporczywego znęcania się nad Tobą oraz nieskutecznej reakcji ośrodka na działania sprawcy rodzice mogą zgłosić ten fakt do kuratorium oświaty, które podejmie działanie wyjaśniające.

Rodzaj krzywdy

Celowe zniszczenie lub kradzież Twojej rzeczy

Pamiętaj, aby do Ośrodka bez potrzeby nie przynosić wartościowych rzeczy, nie narazisz się w ten sposób na ich ewentualną utratę lub zniszczenie.

Jeśli jednak ktoś (osoba Ci znana lub nieznana) okradł Cię, przywłaszczył sobie rzecz, która należała do Ciebie lub celowo zniszczył rzeczy należące do Ciebie. Wtedy:

Ścieżka Twojego postępowania

1. Zgłoś zdarzenie kradzieży lub zniszczenia Twoich rzeczy nauczycielowi - przedstaw mu, kiedy, gdzie i w jakich okolicznościach to się stało. Poinformuj o ewentualnych świadkach zdarzenia.
2. Powiedz o tym zdarzeniu swoim rodzicom.
3. O zaistniałym zdarzeniu możesz opowiedzieć dyrektorowi ośrodka, który zgodnie z Twoimi potrzebami udzieli Ci wsparcia pedagogiczno-psychologicznego lub inną formę pomocy.
4. Ośrodek zgodnie ze swoim statutem stosuje wobec sprawcy czynu środki dyscyplinujące. Zobowiązuje też sprawcę do oddania Ci skradzionej rzeczy lub w uzgodnieniu z jego rodzicami - do ewentualnego pokrycia kosztów skradzionej lub zniszczonej rzeczy
5. Jeśli w wyniku postępowania wyjaśniającego nie jest możliwe ustalenie sprawcy kradzieży, ośrodek poinformuje Twoich rodziców o kradzieży lub zniszczeniu należące do Ciebie rzeczy oraz przekaze rodzicom informację o możliwości zgłoszenia tego faktu policji.

Rodzaj krzywdy

Przemoc domowa, która jest stosowana wobec Ciebie

Jeżeli dzieje Ci się w domu jakakolwiek krzywda, możesz poinformować o tym pracownika ośrodka, do którego masz zaufanie. Podejmie on stosowne, zgodne z zakresem swoich kompetencji działania, mające na celu Twoją ochronę.

Jeśli jednak nauczyciel lub inni pracownicy Ośrodka zauważą w Twoim zachowaniu i wyglądzie symptomy i oznaki stosowanej wobec Ciebie przemocy domowej, to mimo, że tego nie ujawniłeś, mają obowiązek podjąć chroniące Cię działania i/lub zgłosić to do instytucji, które udzielą Ci zgodnej z prawem pomocy.

Przemoc domowa - to jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające Twoje prawa lub dobra osobiste, w szczególności:

- a) narażające Cię na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub mienia,

STANDARDY OCHRONY MAŁOLETNICH

- b) naruszające twoją godność, nietykalność cielesną lub wolność, w tym seksualną,
- c) powodujące szkody na Twoim zdrowiu fizycznym lub psychicznym, wywołujące twoje cierpienie,
- d) ograniczające lub pozbawiające Cię dostępu do środków finansowych zaspokajających Twoje podstawowe potrzeby.
- e) istotnie naruszające Twoją prywatność lub wzbudzające u Ciebie poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia.

Ścieżka Twojego postępowania

1. Ujawnij nauczycielowi lub innemu pracownikowi Ośrodka, do którego masz zaufanie, że dzieje Ci się krzywda i poprosić go o pomoc w tej trudnej dla Ciebie sytuacji.
Może wystąpić również przypadek, że nauczyciel obserwując Cię, podejrzewa, że jesteś krzywdzony, chociaż mu tego nie zgłosiłeś. W tej sytuacji nauczyciel przeprowadza rozmowę z Tobą a dyrektor Ośrodka z Twoimi rodzicami/prawnymi opiekunami, w celu zweryfikowania podejrzeń.
2. Po uzyskaniu informacji od Ciebie nauczyciel podejmie interwencję w Twojej sprawie: wspólnie z dyrektorem zbiorą od Ciebie informacje na temat krzywdy, której doświadczyłeś - ustalą jej formy i okoliczności. Rozmowa z Tobą będzie podstawą do oceny stopnia zagrożenia Twojego bezpieczeństwa.

***Pamiętaj,** że możesz opowiadać o tym, co się wydarzyło, swobodnie - opowiedz o zachowaniu sprawcy i swoich odczuciach. Nie musi być zachowana kolejność wydarzeń. Nauczyciel i dyrektor dadzą Ci czas na wypowiedzenie się i nie będą Cię korygować. Żeby uzyskać jak najwięcej informacji, mogą Ci zadać dodatkowe pytania.*

3. Porozmawiaj też o swojej sytuacji, o tym, co czujesz i przeżywasz z nauczycielem i dyrektorem Ośrodka. Udziela Ci oni wsparcia w tej trudnej dla Ciebie sytuacji oraz uwzględniając Twoje potrzeby, zaplanują działania, które zapewnią Ci ochronę przed krzywdzeniem.
4. Wspólnie z Twoimi rodzicami (lub jednym z nich, tym, który Cię nie krzywdzi) nauczyciel wraz z dyrektorem planują konkretne działania zapewniające Ci ochronę.

Uwaga!

W sytuacjach bezpośrednio zagrażających Twojemu zdrowiu lub życiu, Ośrodek powiadamia policję lub prokuraturę rejonową.

Pamiętaj!

Każde zachowanie o charakterze przemocowym, również seksualnym, wobec osoby małoletniej jest przestępstwem. Ośrodek ma obowiązek zgłosić sprawę wykorzystywania seksualnego osoby małoletniej na policję.

Sposób postępowania w sytuacji krzywdzenia małoletnich określa procedura „Niebieskie Karty” - polega ona na podejmowaniu interwencji w środowisku wobec rodziny dotkniętej przemocą odbywa się wg ustalonych zasad prawnych.

Do wszczęcia procedury „Niebieskie Karty” nie jest konieczna pewność występowania przemocy, wystarczy jej uzasadnione podejrzenie.

Rodzaj krzywdy

Nierówne traktowanie - dyskryminacja ucznia małoletniego

Dyskryminacja to nierówne, gorsze traktowanie kogoś ze względu na jakąś cechę. Powodem dyskryminacji są najczęściej: płeć, wiek, rasa, niepełnosprawność, orientacja seksualna, cechy fizyczne, religia, przynależność do grupy etnicznej, narodowej lub społeczno-kulturowej, przekonania polityczne lub inne przekonania, a także status materialny i pochodzenie społeczne.

Przejawy dyskryminacji w szkole: ktoś wyśmiewa się, drwi, szydzi, prześladuje Cię z powodu Twojego wyglądu, zachowania, poglądów, pochodzenia, statusu materialnego, płci, orientacji seksualnej lub z jakiegokolwiek innej przyczyny.

Ścieżka Twojego postępowania

1. Porozmawiaj z nauczycielem, któremu ufasz lub dyrektorem - opowiedz szczerze o tym, czego, z jakiego powodu i od kogo doświadczyłeś. To trudna dla Ciebie sytuacja, więc nie obawiaj się poprosić nauczyciela o pomoc i interwencję w tej sprawie.
2. Poinformuj także swoich rodziców o całej sytuacji, przedstaw im wszystkie okoliczności zdarzenia.
3. Ośrodek po wysłuchaniu sprawcy, uwzględniając wagę czynu oraz motywację sprawcy do popełnienia takiego czynu, zastosuje określone w statucie środki dyscyplinujące sprawcę. Poinformuje o nich rodziców sprawcy.
4. Twoi rodzice i Ty możecie zwrócić się o pomoc także do organizacji pozarządowych zajmujących się problematyką praw dziecka.
5. W przypadku nieotrzymania pomocy ze strony Ośrodka Twoi rodzice mogą zgłosić sprawę do właściwego kuratorium oświaty i następnie do Rzecznika Praw Obywatelskich lub Rzecznika Praw Dziecka.

Rodzaj krzywdy

Stosowanie wobec małoletniego cyberprzemocy

Cyberprzemoc ma miejsce wtedy, gdy doświadczyłeś przemocy w sieci w jakiegokolwiek formie - nękania, straszenia, szantażowania z użyciem sieci, publikowania lub rozsyłania ośmieszających, kompromitujących informacji, zdjęć, filmów z użyciem sieci oraz gdy ktoś podszywa się w sieci pod Ciebie wbrew Twojej woli.

Ścieżka Twojego postępowania

1. Postaraj się zabezpieczyć dowody przemocy w sieci stosowanej wobec Ciebie.
2. Zgłoś ten fakt nauczycielowi, rodzicom.
3. Jeśli masz świadków doświadczanej przez Ciebie cyberprzemocy, powiedz o nich nauczycielowi. Identyfikacja sprawcy często jest możliwa dzięki zebranych materiałom - wynikom rozmów z osobą zgłaszającą, z ofiarą cyberprzemocy, analizie zebranych dowodów z sieci. Nauczyciel o zaistniałym zdarzeniu cyberprzemocy poinformuje Twoich rodziców lub nawet policję - decyzję w tej sprawie podejmie wspólnie z Tobą, rodzicami i dyrektorem ośrodka.

Pamiętaj:

- że nie jesteś winien/winna zaistniałej sytuacji i nikt nie ma prawa zachowywać się wobec Ciebie w ten sposób;
- o że pomoc, którą otrzymasz ze strony grona pedagogicznego, nie kończy się w momencie zakończenia procedur ustalenia sprawcy i zastosowania wobec niego środków dyscyplinujących. Nauczyciele będą w sposób szczególny czuwać nad Twoim bezpieczeństwem i zwracać uwagę, czy nie są podejmowane wobec Ciebie dalsze działania przemocowe. Będą Ci również pomagać w radzeniu sobie z tą trudną dla Ciebie sytuacją.

Rodzaj krzywdy

Wysyłanie małoletniemu w Internecie treści szkodliwych, nielegalnych i niepożądanych

Są to treści, które mogą wywołać u Ciebie negatywne emocje i które promują, czy też po prostu przedstawiają niebezpieczne albo niezgodne z prawem zachowania.

Ścieżka Twojego postępowania

Jeżeli ktoś wysyła Ci w Internecie treści nawołujące do samookaleczeń, samobójstw, zachowań szkodliwych dla zdrowia, treści dyskryminujące, promujące wrogość, nienawiść, treści pornograficzne dostępne bez żadnego ostrzeżenia, fake newsy - fałszywe wiadomości:

1. Zgłoś ten fakt rodzicom oraz nauczycielowi lub dyrektorowi ośrodka albo innemu pracownikowi ośrodka, któremu ufasz.
2. W miarę swoich możliwości i umiejętności zabezpiecz dowody. Skorzystaj z pomocy rodziców i pracowników ośrodka. Jeśli masz świadków zdarzenia, poinformuj o nich wychowawcę.

Zabezpieczenie dowodów jest przede wszystkim zadaniem Twoich rodziców lub opiekunów prawnych, w czynnościach tych może wspomagać ich przedstawiciel ośrodka posiadający odpowiednie kompetencje techniczne. Dowody odgrywają kluczowe znaczenie w identyfikacji sprawców.

3. Ośrodek zastosuje wobec sprawcy ustalone w statucie środki dyscyplinujące.
4. Jeżeli treści nie można bezpośrednio powiązać z wychowankami ośrodka, Ośrodek zgłosi incydent na policję

Rodzaj krzywdy

Naruszenie prywatności dotyczące nieodpowiedniego bądź niezgodnego z prawem wykorzystania w sieci danych osobowych lub wizerunku małoletniego

Ścieżka Twojego postępowania

1. Gdy sprawcą jest wychowanek, skontaktuj się z nauczycielem. Przedstaw mu sytuację (szczegóły sprawy), okoliczności naruszenia Twoich praw.
2. Poinformuj równocześnie o zaistniałym zdarzeniu rodziców.
3. W miarę Twoich możliwości zabezpiecz dowody naruszenia Twoich praw. Zgromadź sam lub z pomocą pracownika ośrodka, posiadającego umiejętności z zakresu technologii cyfrowej (może Ci go wskazać Twój nauczyciel) materiały świadczące o wystąpieniu nieodpowiedniego lub niedozwolonego prawem działania - w formie elektronicznej (e-mail, zrzut ekranu, konwersacja w komunikatorze lub mms/sms).
4. Przekaż dowody rodzicom.
5. Dokonaj zmian identyfikujących Cię w sieci - powinni być przy tym Twoi rodzice.
6. Jeśli sprawcą okaże się wychowanek ośrodka, którego działaniu nie przyświecał świadomy zamiar wyrządzenia Ci szkody majątkowej lub osobistej (był to np. niestosowny żart, niewłaściwe zachowanie wobec Ciebie), ośrodek podejmie zgodne z jej statutem działania wychowawcze i dyscyplinujące sprawcę.

Uwaga!

Zebrane dowody muszą jasno wskazywać na konkretnego sprawcę oraz na to, że sprawca świadomie zmierzał do wyrządzenia Ci szkody majątkowej lub osobistej.

Jeżeli naruszenie twojej prywatności lub wyłudzenie czy kradzież tożsamości skutkują wyrządzeniem Tobie szkody majątkowej lub osobistej - to rodzice powinni przekazać dowody policji. Decyzję o powiadomieniu policji podejmuje dyrektor ośrodka w porozumieniu z rodzicami. W takiej sytuacji identyfikacji sprawcy dokonuje policja.

7. Jeżeli naruszenie Twoich praw skutkuje dla Ciebie dużym obciążeniem emocjonalnym, zwróć się do Twojego nauczyciela lub dyrektora Ośrodka o wsparcie, którego potrzebujesz. Zaplanują oni wraz z Tobą i Twoimi rodzicami rodzaj pomocy dla Ciebie i wdrożą działania chroniące Cię przed stresem, lękiem, wstydem lub innymi emocjami, których doświadczasz.
8. Ośrodek powiadomi Ciebie i Twoich rodziców o możliwych działaniach w celu usunięcia skutków działania sprawcy (np. usunięcie z Internetu intymnych zdjęć, zablokowanie dostępu do konta w portalu społecznościowym).

Rodzaj krzywdy

Nawiązywanie przez małoletniego niebezpiecznych kontaktów w Internecie

W przypadkach niebezpiecznych kontaktów inicjowanych w Internecie może dochodzić do zagrożenia Twojego życia i zdrowia, a także szantażu i przymusu realizacji czynności seksualnych.

Ścieżka Twojego postępowania

Jeśli Twoi rodzice lub opiekunowie prawni zgłoszą w ośrodku taki problem związany z Tobą lub zrobisz to Ty sam:

1. Opowiedz o nim dokładnie rodzicom, wychowawcy lub innemu pracownikowi Ośrodka, któremu ufasz.
2. Zbierz dowody dostępne w formie elektronicznej (zapisy rozmów w komunikatorach, na portalach społecznościowych; zrzuty ekranu, zdjęcia, wiadomości e-mail). Zabezpiecz te dowody - możesz skorzystać z pomocy pracownika Ośrodka, którego wskaże Ci Twój nauczyciel.
3. Przekaż dowody rodzicom.

W przypadkach naruszenia prawa - szczególnie w przypadku uwiedzenia dziecka do lat 15, szkoła ma obowiązek powiadomienia policji lub sądu rodzinnego.

Uwaga!

Nie podejmuj samodzielnych działań w celu dotarcia do sprawcy - to zadanie policji. Nie próbuj bezpośrednio kontaktować się ze sprawcą.

Działania ośrodka i rodziców:

- o Nauczyciel we współpracy z Twoimi rodzicami powiadomi o zdarzeniu dyrektora ośrodka.*
- o Ośrodek i rodzice bezzwłocznie zawiadomią policję o wystąpieniu zdarzenia. Przekażą policji dowody oraz wszelkie uzyskane informacje o sprawcy.*

DYREKTOR PMOS
mgr Grzegorz Wojciechowski

PAMIĘTAJ!!!

KAŻDY ma prawo do poszanowania swojej godności

JEŚLI

sam/a doznajesz krzywdy lub jesteś świadkiem krzywdzenia innego wychowanka to NATYCHMIAST powiedz o tym komuś dorosłemu: dyrektorowi Ośrodka, nauczycielowi, lub innemu dorosłemu, który jest dostępny na terenie Ośrodka.

Telefon Zaufania dla Dzieci i Młodzieży: 116 111

Pamiętaj masz prawo szukać wsparcia dla siebie. Jeśli tego potrzebujesz zadzwoń pod bezpłatny numerem: 116 111. Telefon zaufania dla dzieci i młodzieży czynny całą dobę przez cały tydzień. Pamiętaj masz prawo szukać wsparcia dla siebie. Więcej informacji możesz także uzyskać wchodząc na stronę www.116111.pl

Całodobowa infolinia dla dzieci, młodzieży, rodziców i nauczycieli: 800 080 222 Antydepresyjny

Telefon Forum Przeciw Depresji: 22 594 91 00

Rzecznik Praw Dziecka prowadzi darmowy, całodobowy **Dziecięcy Telefon Zaufania**, gdzie zarówno dzieci, jak i ich rodzice, czy opiekunowie mogą w każdej chwili uzyskać profesjonalne wsparcie psychologiczne i prawne. Jeśli tego potrzebujesz zadzwoń pod bezpłatny numer: **800 121212**.

Telefonując pod wskazane numery możesz porozmawiać o wszystkim, o przyjaźni, miłości, dojrzewaniu, kontaktach z rodzicami, rodzeństwem, problemach w szkole czy emocjach, których doświadczasz. Możesz uzyskać pomoc w sytuacji, kiedy czujesz się dyskryminowany, kiedy doświadczasz przemocy lub jesteś jej świadkiem.

Pomoc Psychologiczna: 22 425 98 48